

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Filipa Skřivana a JUDr. Ing. Venduly Sochorové v právní věci

žalobce: **A. D., nar. X**
st. příslušnost R. f.
bytem X
zastoupený Mgr. Markem Eichlerem, advokátem
sídlem Nekázanka 880/20, Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1643/3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 6. 2023, č. j. MV-71143-4/SO-2023

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 6. 6. 2023, č. j. MV-71143-4/SO-2023, a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 28. 2. 2023, č. j. OAM-19135-19/DP-2022, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 20 374 Kč, k rukám jeho zástupce Mgr. Marka Eichlera, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

I. Vymezení věci

1. Žalobce pobýval na území České republiky na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia s platností do 30. 6. 2022. Dne 28. 6. 2022 podal u Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky („správní orgán I. stupně“), žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za stejným účelem podle § 42d zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.
2. Správní orgán I. stupně žádost žalobce zamítl rozhodnutím ze dne 28. 2. 2023, č. j. OAM-19135-19/DP-2022, podle § 46 odst. 5 ve spojení s § 56 odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců. Konstatoval, že žalobce ani přes poučení obsažené ve výzvách k odstranění vad žádosti z 10. 10. 2022 a 25. 11. 2022 nepředložil doklad prokazující dostatečné množství finančních prostředků podle § 13 odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona, který je podmínkou vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do osobního a rodinného života žalobce správní orgán I. stupně neshledal.
3. Odvolání žalobce žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla a potvrdila rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce v podané žalobě nesouhlasí se závěrem, že v řízení nedoložil dostatečné množství finančních prostředků. Namítá, že žalovaná měla akceptovat potvrzení o vedení účtu ze 7. 3. 2023, které přiložil k odvolání. Potvrzení sice bylo vydáno až po rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, žalovaná jej však měla zohlednit jako novou skutečnost podle § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Výzva k odstranění vad žádosti mu nebyla doručena, proto nemohl dříve vady žádosti odstranit. Správní orgán I. stupně porušil rovněž ustanovení § 25 správního řádu. Pokud se mu nedařilo žalobci písemnosti doručit, měl mu ustanovit opatrovníka, případně písemnosti doručovat veřejnou vyhláškou. Správní orgán I. stupně však písemnosti formalisticky doručoval na adresu, kde žalobce neměl ani schránku.
5. Správní orgán I. stupně podle žalobce pochybil rovněž při výpočtu minimální výše potřebných finančních prostředků. V době, kdy žalobce žádost podal, činila potřebná výše prostředků 101 380 Kč, neboť výše existenčního minima byla 2740 Kč. V okamžiku zaslání výzev bylo existenční minimum 2980 Kč, tudíž potřebná výše finančních prostředků činila 110 260 Kč (v této době žalobce požadavek nesplňoval o 260 Kč). Je absurdní, aby byla žádost zamítnuta pro takto zanedbatelnou částku. Existenční minimum ve výši 3130 Kč bylo účinné až od 1. 1. 2023, tedy až poté, co byly výzvy odeslány. Zamítnutí žádosti za této situace bylo podle žalobce nepřiměřené, tím spíše při zohlednění skutečnosti, že v jeho domovském státě zuří válka a žalobci by v případě návratu hrozila povinnost nastoupit do armády.
6. Žalovaná dále nedostatečně posoudila otázku přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. To způsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Správní orgány nereflektovaly, že nepřiměřenost zásahu je neurčitým správním pojmem, nikoliv správním uvážením. Žalovaná nesplnila požadavky judikatury; nezkoumala závažnost dotčeného veřejného zájmu, délku pobytu cizince, rodinnou situaci, rozsah narušení soukromého a rodinného života, rozsah a intenzitu vazeb na domovský stát, resp. věk a zdravotní stav cizince, případně jeho vazby na ostatní rodinné příslušníky. Žalobce má

59/2023

na území České republiky veškeré zázemí, bratra a spoustu přátel. Žije zde od roku 2021 a vytvořil si na území stabilní vazby. Je trestně bezúhonný a vždy řádně plnil své povinnosti. Intenzivně se připravuje na budoucí povolání. Přicestování jej stálo značné finanční prostředky. Za této situace by pro něj nucené opuštění České republiky mělo katastrofální dopady. Musel by ukončit svoje vzdělávání a po návratu do Ruska by mu bylo znemožněno podat novou žádost. Navíc by mu hrozilo povolání do armády. Žalobce přitom veřejně vystupuje proti válce na Ukrajině.

7. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí, včetně jemu předcházejícího rozhodnutí správního orgánu I. stupně, zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Na tomto procesním postoji žalobce setrval i při jednání.

III. Vyjádření žalované

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě shrnula dosavadní průběh řízení a upozornila, že žalobce ani přes opakované výzvy správního orgánu I. stupně neodstranil vady žádosti, neboť nedoložil řádný doklad o zajištění prostředků k pobytu na území (doklad o příjmu).
9. Nesouhlasí s tím, že by nový doklad o příjmu ze 7. 3. 2023 bylo možné zohlednit v odvolacím řízení podle § 82 odst. 4 správního řádu. Potvrzení o příjmech mělo být předloženo správnímu orgánu I. stupně, neboť s ohledem na koncentrační zásadu již po vydání prvostupňového rozhodnutí nebylo možné uplatňovat nové skutečnosti a důkazy. Žalovaná nezjistila důvodný předpoklad ospravedlňující prodlevu, s jakou žalobce předložil doklad potvrzující zajištění finančních prostředků.
10. Ohledně pochybení správního orgánu I. stupně při doručování a při výpočtu minimální výše požadovaných finančních prostředků žalovaná odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Doplnila, že právní předpisy upravující výpočet existenčního minima ani zákon o pobytu cizinců neposkytují odpověď na otázku, podle jakého časového znění má správní orgán výpočet minimální výše požadovaných prostředků provést. Při absenci přechodných ustanovení je nezbytné aplikovat právní úpravu účinnou v době rozhodování. Takové obecné pravidlo plyne i z judikatury správních soudů. Účelem dokládání prostředků k pobytu je určitá pojistka, že České republice s pobytem cizince na území nevzniknou v budoucnu žádné náklady, resp. že cizinec je případně bude schopen uhradit. Prokazování prostředků k pobytu tedy směřuje do budoucna, proto je nutné vycházet z právní úpravy účinné v době rozhodování. Tím nijak nedochází k narušení právní jistoty.
11. Dopady rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce byly podle žalované posouzeny správně. Navrhla proto, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci soudem

12. Žaloba je důvodná.
13. Soud přezkoumával napadené rozhodnutí žalované v intencích uplatněných žalobních námitek, přičemž hodnotil, zda netrpí vadami, které by odůvodňovaly jeho zrušení podle § 76 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“). Takovou vadu soud v nynějším případě shledal.

IV. A) K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

14. Žalobce v žalobě upozorňoval na nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované ohledně hodnocení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.
15. Požadavky na přezkoumatelnost správních rozhodnutí vyplývají z § 68 odst. 3 správního řádu. Právo na řádné odůvodnění a jemu odpovídající povinnost správního orgánu je jedním ze základních principů právního státu a je nástrojem k zajištění předvídatelnosti aplikace práva, právní jistoty a vyloučení libovůle. Z odůvodnění správního rozhodnutí musí být zřejmé, proč odvolací orgán nepovažoval za důvodnou skutkovou a právní argumentaci účastníka řízení a proč důvody uvedené v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně považuje za liché, mylné nebo vyvrácené (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS). Povinnost sdělit důvody rozhodnutí, které může záporně ovlivnit práva nebo zájmy soukromé osoby, je jedním z důležitých principů dobré správy. Pokud mají soudy ve správním soudnictví přezkoumávat rozhodnutí vydaná v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], je z povahy věci nutné, aby bylo z daného rozhodnutí zřejmé, z čeho správní orgán vycházel a jakými skutkovými a právními úvahami se řídil. Soudům totiž nepřisluší nahrazovat úvahy správního orgánu, ani je nikterak doplňovat či dovozovat z něčeho, co v odůvodnění rozhodnutí nebylo vyřčeno.
16. Platí však, že nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, publikované pod č. 1566/2008 Sb. NSS). K nepřezkoumatelnosti je nutno přistupovat zdrženlivě. Uplatní se např. tehdy, pomine-li správní orgán skutková tvrzení účastníka řízení, která reálně mohou vést k přehodnocení merita věci (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123).
17. V projednávané věci se správní orgán I. stupně zabýval přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce podle § 174a zákona o pobytu cizinců na stranách 4-5 rozhodnutí o zamítnutí žádosti. Uvedl, že důsledkem rozhodnutí je nevydání povolení k dlouhodobému pobytu, tedy ukončení pobytu žalobce na území vedoucí k jeho povinnosti vycestovat z území do země původu, tj. do Ruské federace. Přiměřenost tohoto důsledku správní orgán posuzoval z hlediska soukromého a rodinného života žalobce. Zmínil, že žalobce má v tuzemsku bratra, který je studentem Technické univerzity VŠB v Ostravě. Žalobce je svobodný, bezdětný, jeho otec i matka žijí v Ruské federaci. Na území pobývá od listopadu 2021. Podle správního orgánu I. stupně si žalobce v České republice patrně vytvořil jisté vazby, nepůjde však o silné soukromé vazby. Rozhodnutí tak podle správního orgánu I. stupně nebude mít dopad do rodinného života žalobce, neboť ten má rodinné vazby v zemi původu. Co se týče soukromého života, správní orgán I. stupně uvedl, že pobyt žalobce v tuzemsku od konce roku 2021 neznamená zpřetrhání vazeb k zemi původu. Podle předložených dokladů žalobce nemá dostatečné prostředky ke krytí životních potřeb v tuzemsku, smyslem prokazování příjmů přitom je zabránit tomu, aby na území pobývali cizinci, kteří nejsou schopni materiálně zabezpečit svůj pobyt na území. Zjištění skutečnosti tak podle správního orgánu I. stupně nesvědčí o nepřiměřeném dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.

59/2023

18. Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání. V jeho doplnění k zásahu do rodinného a soukromého života zmínil, že má v České republice bratra a bude-li mu pobyt ukončen, bude nucen žádat o nový pobyt z Ruska. Vzhledem k současné situaci v zemi původu však nebude moci požádat o nové vízum. Země původu pro něj v tuto chvíli není bezpečná. Přijímací řízení na univerzity ještě nezačalo, proto nebude studentem a bude podléhat vojenskému odvodu. Současnou situaci mezi Ruskem a Ukrajinou nepodporuje.
19. Žalovaná k přiměřenosti dopadů rozhodnutí na straně 9 napadeného rozhodnutí shrnula, že „*správní orgán I. stupně dostatečným způsobem zvážil a posoudil dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života účastníka řízení, a učinil tak na základě dostatečně zjištěného stavu věci (...).*“ S jeho hodnocením se plně ztotožnila. Doplnila, že žalobce je svobodný, bezdětný, jeho rodiče pobývají v Ruské federaci, bratr studuje v tuzemsku. Nemá žádné majetkové či jiné vazby na území. Ukončením pobytu dojde k povinnosti vycestovat z území. To však nemusí znamenat, že bude žalobce nucen zanechat studia. Podle žalované „*[v] rámci vysokoškolského studia může požádat o individuální studijní plán či změnit studium na distanční formu výuky. Tento dopad není nepřiměřený ve vztahu k důvodu rozhodnutí, tedy k neprokázání dostatku finančních prostředků k zajištění pobytu na území.*“
20. Z výše uvedeného je zřejmé, že žalovaná ve svých úvahách o přiměřenosti dopadů rozhodnutí zohlednila, že v tuzemsku žije bratr žalobce. Nijak však nereagovala na argumentaci žalobce, že v případě ukončení pobytu bude nucen vycestovat do země původu, odkud v současné době nemůže žádat o nové vízum (pobyt), resp. že pro něj země původu není bezpečná, neboť by podléhal vojenskému odvodu. Jednalo se přitom o důležitou argumentaci žalobce, která nepochybně mohla ovlivnit výsledek posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Odpověď na tyto námitky přitom nelze nalézt ani v rozhodnutí správního orgánu I. stupně, s jehož závěry se žalovaná ztotožnila, neboť správní orgán I. stupně v rozhodnutí nezvažoval otázku nemožnosti žádat o nové pobytové oprávnění ze země původu ani možnost vojenského odvodu žalobce v zemi původu. Za této situace soud nemohl věcně hodnotit zákonnost posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce, neboť úvahy žalované v napadeném rozhodnutí nebyly dostatečné. Nebylo tedy možné jejich zákonnost věcně přezkoumat.
21. Námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované ve vztahu k posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí tak je důvodná.

IV. B) K oprávněnosti důvodu pro zamítnutí žádosti

22. Dále soud hodnotil, zda žalobní námitka ohledně nesprávného posouzení důvodů zamítnutí žádosti je oddělitelnou právní otázkou, ke které se žalovaná v napadeném rozhodnutí již vyjádřila a která může být předmětem meritorního soudního přezkumu i přes výše konstatovanou procesní vadu. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, totiž soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu není oprávněn vyhnout se hodnocení těch skutkových a právních otázek, které samy o sobě předmětem přezkumu být mohou, jelikož se jimi orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává, v potřebné míře zabýval. Zde je soud přesvědčen, že závěry žalované ohledně naplnění důvodů pro zamítnutí žádosti věcně přezkoumat lze, proto hodnotil, zda závěry správních orgánů ohledně nedoložení dokladu o příjmu obstojí.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

23. Žalobce v žalobě namítal, že nebyl dán důvod pro zamítnutí jeho žádosti. Je přesvědčen, že správní orgány nesprávně vyhodnotily předložený doklad o zajištění prostředků, chybně mu doručovaly výzvy k doplnění dokladu o zajištění prostředků a řádně nezohlednily doklad předložený v odvolacím řízení.
24. Podle § 42d odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců je cizinec povinen k žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia podle § 64 písm. a) až d) a g) prokázat zajištění prostředků k pobytu na území (§ 13), nebo prokázat, že jeho úhrnný měsíční příjem nebude nižší než součet částky životního minima a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených pro účely příspěvku na bydlení zvláštním právním předpisem nebo částky, kterou cizinec prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení, nebo že veškeré náklady spojené s jeho pobytem budou uhrazeny státním orgánem, právnickou osobou nebo tuzemskou hostitelskou organizací.
25. Z § 13 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců dále plyne, že zajištění prostředků k pobytu na území se prokazuje, není-li dále stanoveno jinak, předložením 15násobku částky existenčního minima, jestliže má pobyt na území přesáhnout dobu 30 dnů, s tím, že tato částka se za každý celý měsíc předpokládaného pobytu na území zvyšuje o 2násobek částky existenčního minima. Podle odst. 2 písm. a) téhož zákona se zajištění prostředků k pobytu na území ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a), jde-li o pobyt na území delší než 3 měsíce, prokazuje výpisem z účtu vedeného v bance nebo jiné finanční instituci znějícím na jméno cizince, ze kterého vyplývá, že cizinec může během pobytu na území disponovat peněžními prostředky ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a).
26. Podle § 45 odst. 2 správního řádu nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64).
27. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce dne 28. 6. 2022 požádal o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. K žádosti přiložil mj. potvrzení České spořitelny, a. s. o zůstatku na účtu z 29. 4. 2022 ve výši 110 000 Kč. Správní orgán I. stupně bezprostředně poté žalobce vyzval podle § 45 odst. 2 správního řádu k odstranění vad žádosti, konkrétně k doložení dokladu o zajištění ubytování a dokladu potvrzujícího účel pobytu (v tuto chvíli doklad o příjmu nijak nerozporoval). Na tuto výzvu předložil žalobce doklad o zajištění ubytování od 1. 7. 2022 do 1. 9. 2022 na vysokoškolských kolejích K. 282/2, B., doklad o zajištění ubytování od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 na adrese R. n. 33, B., a potvrzení o studiu v 1. ročníku prezenčního studia bakalářského studijního programu Ochrana zvířat a welfare na Fakultě veterinárního lékařství Veterinární univerzity Brno. Výzvou ze dne 10. 10. 2022 správní orgán I. stupně následně žalobce vyzval k odstranění vad žádosti, konkrétně k doložení dokladu o zajištění prostředků k pobytu (s upozorněním, že od 1. 7. 2022 činí výše existenčního minima 2980 Kč) a k doložení dokladu o cestovním zdravotním pojištění. Výzva byla žalobci zaslána na jím uvedenou adresu pobytu, dne 13. 10. 2022 byla připravena k vyzvednutí, nicméně dne 24. 10. 2022 se vrátila zpět doručujícímu orgánu, neboť adresát byl na uvedené adrese neznámý. Tutéž výzvu správní orgán I. stupně opakovatel dne 25. 11. 2022, dne 28. 11. 2022 byla zásilka připravena k vyzvednutí, nicméně i tato zásilka se vrátila jako nedoručitelná, neboť adresát byl na adrese neznámý. Spis dále obsahuje pod č. OAM-19135-17/DP-2022 listinu, podle níž činí částka existenčního minima 3130 Kč, tudíž

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

předpokládaná minimální výše peněžních prostředků představuje 115 810 Kč. Dne 3. 1. 2023 byla žalobci zaslána výzva k seznámení s podklady rozhodnutí dne 13. 2. 2023 v 9 hodin, která byla připravena k vyzvednutí dne 5. 1. 2023 a vložena do žalobcovy schránky 18. 1. 2023. Dne 28. 2. 2023 správní orgán I. stupně žádost zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce nedoložil zajištění potřebných prostředků k pobytu ve smyslu § 42d odst. 2 písm. c) ve spojení s § 13 zákona o pobytu cizinců. Potřebná výše prostředků podle ministerstva činila 115 810 Kč, nicméně výpis z účtu přiložený k žádosti potvrzoval zajištění prostředků pouze ve výši 110 000 Kč.

28. Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že na adrese neměl podepsanou poštovní schránku, proto dopis zmeškal. Plní však účel pobytu, k čemuž doložil potvrzení o studiu. Výši potřebných prostředků doložil novým bankovním potvrzením ze 7. 3. 2023, podle něhož činil zůstatek na účtu žalobce 141 601,49 Kč.
29. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí ztotožnila se správním orgánem I. stupně, že byly naplněny důvody zamítnutí žádosti, neboť žalobce ani přes výzvu správního orgánu nedoložil doklad potvrzující zajištění prostředků k pobytu na území. Výzvy k doplnění náležitostí byly žalobci zasílány na adresu evidovanou v informačním systému cizinců, kterou sám žalobce v průběhu řízení uváděl jako adresu pobytu. Podle žalované *„je v zájmu účastníka řízení mít řádně označenou poštovní schránku a na dané adrese si písemnosti přebírat.“* Písemnost se považovala za doručenou dne 24. 10. 2022 v souladu s § 24 odst. 1 správního řádu. Výzva byla opakována písemností z 25. 11. 2022, nicméně i tato byla doručena fikcí dne 8. 12. 2022. Stejným způsobem byla žalobci oznámena možnost seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí; tato písemnost mu byla doručena fikcí dne 16. 1. 2023. V tomto případě byla zásilka po úložní době vhozena žalobci do schránky. Předmětnou situaci vedoucí k zamítnutí žádosti tak žalobce podle žalované zavinil sám svojí pasivitou, přičemž nebylo v možnostech správních orgánů požadovaný doklad zajistit jinak. Jako nerozhodný vyhodnotila žalovaná doklad o zajištění ubytování na jiné adrese doložený správnímu orgánu až 21. 3. 2023 uvádějící jinou adresu žalobcova pobytu v době vydání výzev. Stejně tak nebylo podle žalované relevantní potvrzení o vedení účtu ze 7. 3. 2023 přiložené k odvolání, neboť podle § 82 odst. 4 správního řádu lze v odvolacím řízení přihlédnout k novým důkazům jen tehdy, pokud je účastník nemohl uplatnit dříve.
30. Nejprve soud hodnotil, jakou výši minimálních peněžních prostředků měl žalobce v řízení doložit. V době podání žádosti byla výše existenčního minima 2740 Kč (do 30. 6. 2022), tj. minimální částka podle § 13 zákona o pobytu cizinců činila 101 380 Kč. Žalobce ke svojí žádosti přiložil potvrzení o vedení účtu, z něhož vyplývalo, že disponuje částkou 110 000 Kč. V době podání žádosti tak byla žalobcem doložená výše prostředků dostatečná. V době vydání výzev (10. 10. 2022 a 25. 11. 2022) však výše existenčního minima činila již 2980 Kč (do 31. 12. 2022); minimální požadovaná výše peněžních prostředků tedy byla 110 260 Kč. Od 1. 1. 2023 vzrostlo existenční minimum na 3130 Kč; v době rozhodování správního orgánu I. stupně tak minimální požadovaná částka podle § 13 zákona o pobytu cizinců činila 115 810 Kč. Žalovaná je přesvědčena, že vzhledem k tomu, že zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu, ani nařízení vlády č. 436/2022 Sb., jímž došlo ke zvýšení částky existenčního minima, neobsahují přechodná ustanovení řešící posuzovanou situaci, bylo nutné vycházet z právní úpravy účinné v době rozhodování správního orgánu. S tímto východiskem soud souhlasí.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

31. Povinnost cizince doložit, že disponuje určitou výší peněžních prostředků podle § 42b zákona o pobytu cizinců, je promítnutím obecné povinnosti doložit výši finančních prostředků potřebných pro zajištění nezbytných nákladů na pobyt cizince na území České republiky, aniž by k zajištění těchto nezbytných nákladů byl využíván systém státní sociální podpory a sociálních dávek. Účelem a smyslem tohoto ustanovení je zamezit situacím, aby cizinec žádající o dlouhodobý pobyt nebyl zátěží pro sociální systém České republiky a aby nedošlo k případnému zneužívání sociálních dávek (k tomu shodně srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 9. 2014, č. j. 57 A 94/2013-63).
32. Otázkou, z jaké výše existenčního minima je nutné vycházet při posuzování dostatečnosti dokladu o příjmu podle § 13 zákona o pobytu cizinců, se zabýval Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 21. 12. 2023, č. j. 30 A 48/2023-48; přestože byl citovaný rozsudek následně zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2024, č. j. 9 Azs 39/2024-33, závěr o nutnosti použití výše existenčního minima účinného v době rozhodování správního orgánu zpochybněn nebyl). V citovaném rozsudku soud zdůraznil, že je nutno vycházet z obecného pravidla, že správní orgán rozhoduje podle skutkového a právního stavu v době rozhodování. Ačkoliv toto pravidlo přímo nevyplývá ze správního řádu, judikatura jej dovozuje implicitně z jeho jednotlivých ustanovení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 165/2018-40, nebo ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 68/2008-138). Takový výklad ostatně odpovídá rovněž smyslu požadavku na prokázání dostatku finančních prostředků k pobytu na území České republiky. Disponibilní částka musí odpovídat délce pobytu cizince a minimálním nákladům na život v České republice. Prokazovaná částka prostředků tedy musí odpovídat měnící se ekonomické realitě, tj. hospodářské situaci v době rozhodování správního orgánu. Soud je tak ve shodě se žalovanou přesvědčen, že pro doklad o zajištění dostatečných peněžních prostředků podle § 13 zákona o pobytu cizinců je rozhodující právní úprava účinná v době rozhodování správního orgánu. Na druhou stranu je však nutno zdůraznit, že měnící se právní úprava nesmí jít žadateli k tíži. Správní orgány jsou proto povinny žadatele na novou právní úpravu upozornit a umožnit mu odstranit vady žádosti (§ 4 odst. 2 ve spojení s § 45 odst. 2 správního řádu), aby doklady předkládané k žádosti vyhověly požadavkům právní úpravy účinné v době jejich rozhodování. Nedostatečné poučení přitom může způsobit vadu řízení, která má vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 6 Ads 57/2007-42).
33. Naznačeným způsobem postupoval správní orgán I. stupně ve výzvě ze dne 10. 10. 2022 (resp. 25. 11. 2022), kterou žalobce oprávněně vyzval k doložení nového dokladu o příjmu vyhovujícímu částce existenčního minima účinné od 1. 7. 2022. Z tohoto pohledu je nerozhodné, že žalobcem předložený doklad o příjmu se v době vydání výzev od minimální požadované částky peněžních prostředků (§ 13 zákona o pobytu cizinců) lišil „pouze“ o 260 Kč, ale toliko fakt, že předložený doklad účinné právní úpravě nevyhovoval.
34. Výzvy byly žalobci doručovány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb v souladu s § 19 a násl. správního řádu na adresu, kterou žalobce správnímu orgánu I. stupně uvedl jako adresu pobytu. Nešlo přitom o písemnost, která by měla být doručována do vlastních rukou (§ 19 odst. 5 správního řádu). Soud se plně ztotožňuje se žalovanou, že v řízení o žádosti je to právě žalobce, po kom lze spravedlivě požadovat vyvinutí potřebné procesní aktivity. Mezi ni patří nepochybně řádné přebírání písemností na hlášené adrese pobytu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

Výzvy z 10. 10. 2022 a 25. 11. 2022 byly žalobci doručeny fikcí v souladu s § 24 odst. 1 správního řádu. Nebylo povinností správních orgánů ustanovit žalobci opatrovníka nebo písemnosti vyvěšovat na úřední desce. Byl to žalobce, kdo mohl a měl více dbát o svá práva v průběhu řízení před správním orgánem I. stupně (v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt*) a řádně si označit schránku na hlášené adrese pobytu. Pokud tak neučinil, vystavil se riziku zamítnutí jeho žádosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2020, č. j. 3 Azs 41/2019-55).

35. Potud byl postup správního orgánu I. stupně v souladu se zákonem. K pochybení však došlo po 1. 1. 2023, kdy opětovně došlo ke zvýšení částky existenčního minima, z níž správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí vycházel při výpočtu částky dle § 13 zákona o pobytu cizinců. V tomto případě již správní orgán I. stupně žalobce na růst výše existenčního minima od 1. 1. 2023 výslovně neupozornil a neumožnil mu prokázat, že i po změně právní úpravy disponuje požadovanou částkou peněžních prostředků. Správní orgán I. stupně při výpočtu částky podle § 13 zákona o pobytu správně vycházel z výše existenčního minima účinné v době vydání rozhodnutí, nicméně pokud došlo od minulé výzvy (z 25. 11. 2022) k dalšímu zvýšení existenčního minima, byl správní orgán I. stupně povinen žalobce na aktuální výši existenčního minima znovu upozornit a dát mu prostor v souladu s § 45 odst. 2 správního řádu k předložení dokladu vyhovujícímu aktuální právní úpravě. Výzvy z 10. 10. 2022, resp. 25. 11. 2022 nebyly pro zajištění řádné informovanosti žalobce dostatečné, neboť v nich správní orgán I. stupně vycházel z existenčního minima ve výši 2980 Kč. Dostatečné upozornění žalobce na novou právní úpravu nepředstavuje ani výpočet prostředků potřebných k pobytu založený pod č. OAM-19135-17/DP-2022 do správního spisu počítající s výší existenčního minima 3130 Kč účinného od 1. 1. 2023, neboť ten žalobci nebyl doručován. Žalobce se s tímto dokumentem sice mohl seznámit při nahlížení do spisu, tohoto svého práva však nevyužil. Správní orgán I. stupně tedy za daných skutkových okolností nebyl oprávněn zamítnout žalobcovu žádost pro nedoložení dokladu o příjmu, neboť žalobce o aktuální výši existenčního minima, z níž při výpočtu podle § 13 zákona o pobytu cizinců vycházel, předem nepoučil (§ 4 odst. 2 správního řádu) a neumožnil mu v tomto směru vady jeho žádosti v souladu s § 45 odst. 2 správního řádu odstranit.
36. Námitka nesprávného posouzení důvodů pro zamítnutí žádosti je tedy důvodná.
37. Za této situace postrádá významu zabývat se blíže hodnocením, zda žalovaná měla v odvolacím řízení zohlednit potvrzení o vedení účtu ze 7. 3. 2023, neboť pokud správní orgán I. stupně žalobce k doložení prostředků podle § 13 zákona o pobytu cizinců podle aktuální výše existenčního minima účinné v době rozhodování řádně nevyzval, nebyl oprávněn jeho žádost pro nesplnění tohoto požadavku zamítnout.

V. Závěr a náklady řízení

38. Soud tak na základě všech výše uvedených skutečností shledal žalobu důvodnou ve vztahu k tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované ohledně posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí a ohledně nezákonného zamítnutí žádosti. Proto napadené rozhodnutí žalované zrušil (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Přestože by vzhledem k částečné nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované bylo možné zrušit napadené rozhodnutí bez jednání s odkazem na § 76 odst. 1 s. ř. s., soud o věci rozhodl při jednání, které žalobce požadoval, neboť námitku

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

59/2023

nenaplnění podmínek pro zamítnutí žádosti posuzoval věcně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2023, č. j. 9 As 149/2023-139). Vzhledem k tomu, že důvod zrušení napadeného rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. spočívá ve vadě řízení před správním orgánem I. stupně, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, soud k návrhu žalobce uplatněnému při jednání zrušil rovněž rozhodnutí správního orgánu I. stupně (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Správní orgány v dalším řízení opětovně posoudí oprávněnost důvodů pro zamítnutí žádosti, resp. přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce v intencích námitek uplatněných v odvolání; budou přitom vázány výše vyslovenými právními závěry soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

39. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči neúspěšné žalované. Náklady řízení žalobce se skládají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 4 000 Kč (3 000 Kč za žalobu, 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku) a z odměny a náhrady hotových výdajů jeho zástupce. Soud přiznal zástupci žalobce odměnu podle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za dva úkony právní služby před 1. 1. 2025 (příprava a převzetí věci, seps žaloby), tedy 2 × 3100 Kč a náhradu hotových výdajů s těmito úkony spojenými 2 × 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), a jeden úkon po 1. 1. 2025 (účast u jednání) 4620 Kč a náhradu hotových výdajů 450 Kč; dohromady 11 870 Kč. Dále soud přiznal zástupci žalobce náhradu cestovních výdajů v souvislosti s cestou k jednání soudu dle § 13 odst. 1 a 5 advokátního tarifu (cesta z Prahy do Brna a zpět osobním automobilem) ve výši 3004 Kč a náhradu za promeškaný čas v souvislosti s touto cestou dle § 14 odst. 3 advokátního tarifu za každou započatou půlhodinu ve výši 10 × 150 Kč. Celkem tedy zástupci žalobce náleží náhrada nákladů řízení 20 374 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 24. 4. 2025

David Raus v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

